

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο: Όσο μπορείς, Κ. Π. Καβάφη
(Παράλληλο κείμενο: Τριαντάφυλλα στο παράθυρο, Α. Εμπειρίκου)

ΔΙΔΑΚΤΙΚΗ ΠΡΟΤΑΣΗ Γ' ΓΥΜΝΑΣΙΟΥ

Κείμενο: Όσο μπορείς, Κ. Π. Καβάφη
(Παράλληλο κείμενο: Τριαντάφυλλα στο παράθυρο, Α. Εμπειρικού)
Χρόνος: 40΄

Στόχοι:

Οι μαθητές/τριες:

- Να δουν πώς πραγματεύονται το ίδιο θέμα (νόημα της ζωής) δύο ποιητές με διαφορετική τεχνοτροπία και ύφος.
- Να προβληματιστούν σχετικά με την προσωπική ευθύνη που έχει ο άνθρωπος για τη διαφύλαξη της προσωπικότητάς του και για τη διαμόρφωση προσωπικής στάσης στη ζωή του (υψηλοί στόχοι, προορισμός).
- Να ενημερωθούν για τα ιδιαίτερα χαρακτηριστικά της ποίησης του Καβάφη (γλώσσα, ύφος).

Πορεία μαθήματος:

1. Συζήτηση για τη σημασία, το ρόλο και το σκοπό της ποίησης.
2. Ανάγνωση ή ακρόαση των δύο ποιημάτων – Πρώτες εντυπώσεις.
3. Οι μαθητές/τριες χωρίζονται σε ομάδες και η καθεμιά εργάζεται με το ένα από τα δύο ποιήματα και με κοινό φύλλο εργασίας. Ο/η διδάσκων/ουσα προβαίνει σε υποδείξεις και επισημάνσεις κατά την εργασία των ομάδων. Οι μαθητές/τριες συμπληρώνουν μέχρι και την ερώτηση 6.
4. Ανακοινώνουν τις εργασίες τους και συμπληρώνεται το φύλλο εργασίας από όλους τους/τις μαθητές/τριες της τάξης.
5. Ακούγονται και πάλι τα ποιήματα και οι ομάδες εργάζονται στη συνέχεια με τα υπόλοιπα ερωτήματα του φύλλου εργασίας.
6. Ανακοινώνονται οι απαντήσεις των εργασιών. Οι μαθητές/τριες καταθέτουν τις εντυπώσεις τους από όλα τα ποιήματα που μελετήθηκαν κατά τη διάρκεια του μαθήματος.

Μέσα διδασκαλίας:

Κείμενα Νεοελληνικής Λογοτεχνίας Γ' Γυμνασίου, ΟΕΔΒ, Αθήνα, 2006
Φύλλα εργασίας
Πίνακας
Ηχοκασέτα ή CD

Μέθοδος διδασκαλίας:

Συνεργατική / Διερευνητική

Οργάνωση τάξης:

Ομαδική

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ Ι

ΟΜΑΔΑ Α΄

Ποίημα: Όσο μπορείς, Κ. Π. Καβάφη

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Με το περιεχόμενο ποιας έννοιας ασχολείται ο ποιητής;
2. Ποια στάση ζωής προβάλλεται μέσα από το ποίημα;
.....
.....
3. Ποια φράση εισάγεται με αρνητικό μόριο και τι εκφράζει μ' αυτήν ο ποιητής;
.....
.....
4. Ποιες κοινωνικές εκδηλώσεις μπορούν να εξευτελίσουν τη ζωή του ατόμου;
.....
.....
5. Ποιο το νόημα της φράσης *όσο μπορείς*;
.....
.....

ΜΕΡΟΣ Β΄

7. *πηαίνοντάς την, γυρίζοντας συχνά, εκθέτοντάς την*

Ποιο είναι το υποκείμενο και ποιο το αντικείμενο των μετοχών;

Τι πετυχαίνει με τη χρήση των μετοχών αυτών ο ποιητής όσον αφορά α) το περιεχόμενο και β) το ύφος του ποιήματος;

8. Να σχολιάσετε τον τελευταίο στίχο: *ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.*

9. Να συγκρίνετε το ποίημα που επεξεργάζεστε με τα πιο κάτω αποσπάσματα ποιημάτων του ίδιου ποιητή και να εντοπίσετε κοινά χαρακτηριστικά τους ως προς το νόημα και την τεχνική (ύφος, γλώσσα).

Πάντα στον νου σου να 'χεις την Ιθάκη.
Το φθάσιμον εκεί είν' ο προορισμός σου.
Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου.
Καλύτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει
και γέρος πια ν' αράξεις στο νησί,
πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο,
μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη.

Ιθάκη

Και συ τα δέχεσαι με απελπισία
αυτά τα πράγματα που δεν τα θέλεις.
Άλλα ζητεί η ψυχή σου, γι' άλλα κλαίει
τον έπαινο των Σοφιστών*,
τα δύσκολα και τ' ανεκτίμητα Εύγε
την Αγορά, το Θέατρο, και τους Στεφάνους.
Αυτά πού θα σ' τα δώσει ο Αρταξέρξης,
αυτά πού θα τα βρεις στη σατραπεία
και τι ζωή χωρίς αυτά θα κάμεις.

Η Σατραπεία

Σαν έτοιμος από καιρό, σα θαρραλέος,
σαν που ταιριάζει σε που αξιώθηκες μια τέτοια πόλι,
πλησίασε σταθερά προς το παράθυρο,
κι άκουσε με συγκίνησιν, άλλ' όχι
με των δειλών τα παρακάλια και παράπονα,
ως τελευταία απόλαυσι τους ήχους,
τα εξαίσια όργανα του μυστικού θιάσου,
κι αποχαιρέτα την, την Αλεξάνδρεια που χάνεις.

Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον

.....
.....
.....

Η πλούσια πείρα, η βαθιά σκέψη, η συνειδητοποίηση της τραγικής μοίρας του ανθρώπου και της πορείας των ιστορικών γεγονότων, η ευαισθησία του, η ειρωνεία του μπροστά στη ματαιότητα και την προσποίηση δίνουν στα ποιήματά του (Κ. Καβάφη) διαχρονική αξία και ενδιαφέρον.

ΦΥΛΛΟ ΕΡΓΑΣΙΑΣ II

ΟΜΑΔΑ Β΄

Κείμενο: Τριαντάφυλλα στο παράθυρο, Α. Εμπειρικού

ΜΕΡΟΣ Α΄

1. Με το περιεχόμενο ποιας έννοιας ασχολείται ο ποιητής;

.....

2. Ποια στάση ζωής προβάλλεται μέσα από το ποίημα;

.....
.....

3. Ποια φράση εισάγεται με αρνητικό μόριο και τι εκφράζει μ' αυτήν ο ποιητής;

.....
.....

4. Ποιο το νόημα της φράσης *δεν είναι η χαμέρπεια;*

.....
.....

5. Ποιος είναι ο σκοπός της ζωής σύμφωνα με τον ποιητή;

.....
.....

ΜΕΡΟΣ Β΄

7. *πηαίνοντάς την, γυρίζοντας συχνά, εκθέτοντάς την*

Ποιο είναι το υποκείμενο και ποιο το αντικείμενο των μετοχών;

.....

Τι πετυχαίνει με τη χρήση των μετοχών αυτών ο ποιητής όσον αφορά α) το περιεχόμενο και β) το ύφος του ποιήματος;

.....
.....
.....

8. Να σχολιάσετε τον τελευταίο στίχο: *ως που να γίνει σα μια ξένη φορτική.*

.....
.....

9. Να συγκρίνετε το ποίημα που μελετάτε με τα πιο κάτω αποσπάσματα ποιημάτων του ίδιου ποιητή και να εντοπίσετε κοινά χαρακτηριστικά τους.

Πάντα στον νου σου να 'χεις την Ιθάκη.
Το φθάσιμον εκεί είν' ο προορισμός σου.
Αλλά μη βιάζεις το ταξίδι διόλου.
Καλύτερα χρόνια πολλά να διαρκέσει
και γέρος πια ν' αράξεις στο νησί,
πλούσιος με όσα κέρδισες στον δρόμο,
μη προσδοκώντας πλούτη να σε δώσει η Ιθάκη.

Ιθάκη

Και συ τα δέχεσαι με απελπισία
αυτά τα πράγματα που δεν τα θέλεις.
Άλλα ζητεί η ψυχή σου, γι' άλλα κλαίει
τον έπαινο των Σοφιστών*,
τα δύσκολα και τ' ανεκτίμητα Εύγε·
την Αγορά, το Θέατρο, και τους Στεφάνους.
Αυτά πού θα σ' τα δώσει ο Αρταξέρξης,
αυτά πού θα τα βρεις στη σατραπεία·
και τι ζωή χωρίς αυτά θα καμεις.

Η Σατραπεία

Σαν έτοιμος από καιρό, σα θαρραλέος,
σαν που ταιριάζει σε που αξιώθηκες μια τέτοια πόλι,
πλησίασε σταθερά προς το παράθυρο,
κι άκουσε με συγκίνησιν, άλλ' όχι
με των δειλών τα παρακάλια και παράπονα,
ως τελευταία απόλαυσι τους ήχους,
τα εξαίσια όργανα του μυστικού θιάσου,
κι αποχαιρέτα την, την Αλεξάνδρεια που χάνεις.

Απολείπειν ο Θεός Αντώνιον

.....
.....
.....

Η πλούσια πείρα, η βαθιά σκέψη, η συνειδητοποίηση της τραγικής μοίρας του ανθρώπου και της πορείας των ιστορικών γεγονότων, η ευαισθησία του, η ειρωνεία του μπροστά στη ματαιότητα και την προσποίηση δίνουν στα ποιήματά του (Κ. Καβάφη) διαχρονική αξία και ενδιαφέρον.

Ερωτήσεις για το σπίτι:

1. Να βρείτε στοιχεία για την επιρροή που άσκησε ο Κ.Π.Καβάφης στην ποίηση της γενιάς του '30. (ερ. 2,σελ113) (σ.104-106, Ιστορία της Νεοελληνικής Λογοτεχνίας)

.....
.....

3. Να γράψετε ένα δικό σας κείμενο / ποίημα για το πραγματικό νόημα της ζωής.

.....
.....
.....

Θερμοπίλες

Τιμή σ'έκείνους όπου είν' ζωή των
ώρσιαν και φυλάτουν θερμοπίλες.
Πολέ εάο τὸ χρέος μὴ κινῶντες·
Εἰκαίοι κ' ἴσθαι σ' ὅχι τὰς τίς πράξει,
ἀλλὰ μὲ χάρι' ἀπὸ κείνου κ' εὐσπλαχνία·
ῥηνάοι εἰσὶν εἶναι ὀχρῶτοι, κι ὅταν
εἶναι πτωχοί, πάλ' εἰς μικρὸν ῥηταίοι.
Πάλι εὐφρέχοντες ὅσο μποροῦσι·
πάντοτε τῶν ἀχθῆτα ἀμυλοῦντες,
πάλι χωρὶς μίσος γιὰ τοὺς ψευδομένους.

Καὶ περισσότερη τιμὴ τοῖς ἀγαθῶν
ὅταν προδίδονται (καὶ πολλοὶ προδίδονται)
πῶς ὁ Ἐφιάλτης θὰ φανῆ ἀπὸ τέρους,
κ' οἱ κήδοι ἐπὶ τέρους θὰ δεβοῦντε
